

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE.....	9
1. WPROWADZENIE.....	13
1.1. Dotychczasowy stan wiedzy na temat świadczeń ekosystemowych.....	14
1.1.1. Historia koncepcji i terminologii świadczeń ekosystemowych.....	14
1.1.2. Przegląd definicji świadczeń ekosystemowych.....	15
1.1.3. Systemy i schematy klasyfikacji świadczeń ekosystemowych i ich rozwój.....	17
1.1.4. Potencjał środowiska przyrodniczego a świadczenia ekosystemowe.....	20
1.1.5. Podstawy ekologii a pojęcie świadczeń ekosystemowych.....	22
1.1.6. Różnorodność biologiczna a świadczenia ekosystemowe.....	24
1.1.7. Zrównoważony rozwój i ekonomia a świadczenia ekosystemowe.....	33
1.1.8. Przestrzenna i czasowa skala badań a świadczenia ekosystemowe.....	35
1.1.9. Rodzaje miar i wskaźników świadczeń.....	38
1.1.10. Mapowanie świadczeń ekosystemowych.....	44
1.1.11. Społeczna percepcja świadczeń ekosystemowych.....	48
1.1.12. Powiązania między świadczeniami ekosystemowymi.....	51
1.1.13. Świadczenia ekosystemowe w prawie krajowym, strategiach itp.....	54
1.1.14. Świadczenia ekosystemowe w projektach i konferencjach krajowych.....	57
1.1.15. Świadczenia ekosystemowe w projektach międzynarodowych z udziałem Polski.....	59
1.1.16. Świadczenia ekosystemowe w inicjatywach/programach międzynarodowych.....	61
1.2. Założenia teoretyczne, cel i zakres badań.....	66
2. TEREN BADAŃ.....	72
2.1. Położenie administracyjne.....	72
2.2. Położenie fizycznogeograficzne.....	72
2.3. Rzeźba terenu z elementami geologii.....	75
2.4. Wybrane elementy klimatu.....	87
2.5. Wody powierzchniowe.....	93
2.6. Pokrywa glebowa.....	101
2.7. Roślinność.....	106
2.8. Świat zwierząt.....	118
2.9. Formy ochrony przyrody.....	122

3. METODYKA	132
3.1. Ocena potencjału ekosystemów	132
3.1.1. Ocena ekspercka	132
3.1.2. Ocena społeczna (beneficjentów)	134
3.2. Analiza macierzy wskaźników potencjału	135
3.3. Ocena wykorzystania świadczeń ekosystemowych	137
3.4. Badania powiązań między potencjałem ekosystemów w ocenie bezpośrednich beneficjentów a rzeczywistym wykorzystaniem usług oraz wybranymi charakterystykami społeczno-demograficznymi	140
3.5. Ocena popytu na świadczenia ekosystemowe	141
4. POLSKA ADAPTACJA SYSTEMU CICES	142
5. PRZESTRZENNE JEDNOSTKI ODNIESIENIA	147
5.1. Wprowadzenie	147
5.2. Podział na ekosystemy według szczegółowej typologii autorskiej	148
5.3. Podział na obwody łowieckie	162
5.4. Podział na krajobrazy	165
5.5. Podział na ekosystemy według zmodyfikowanej typologii MAES	168
5.6. Podział na wydzielania glebowe	169
5.7. Komórki rastra	171
6. POPYT NA ŚWIADCZENIA EKOSYSTEMOWE W ŚWIETLE DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH	172
6.1. Gmina Giby	173
6.2. Gmina Nowinka	176
6.3. Gmina Suwałki	178
6.4. Podsumowanie	181
7. POTENCJAŁ DO DOSTARCZANIA ŚWIADCZEŃ – UJĘCIE ANALITYCZNE	183
7.1. Świadczenia ekosystemowe w ocenie eksperckiej	185
7.1.1. Świadczenia ekosystemowe dla typów ekosystemów	185
7.1.2. Świadczenia ekosystemowe dla obwodów łowieckich	285
7.1.3. Świadczenia ekosystemowe dla krajobrazów	300
7.1.4. Świadczenie ekosystemowe dla wydzieli glebowych	320
7.1.5. Świadczenie ekosystemowe dla komórek rastra	326
7.2. Świadczenia ekosystemowe w ocenie beneficjentów dla typów ekosystemów	329
8. POTENCJAŁ DO DOSTARCZANIA ŚWIADCZEŃ – UJĘCIE SYNTETYCZNE	345
8.1. Macierz zręgowanych wartości wskaźników	345

8.2. Potencjał zagregowany.....	348
8.2.1. Potencjał ekosystemów na podstawie oceny eksperckiej.....	348
8.2.2. Potencjał ekosystemów na podstawie oceny beneficjentów.....	353
8.2.3. Potencjał jednostek heterogenicznych (krajobrazów i obwodów łowieckich) na podstawie oceny eksperckiej.....	357
8.3. Powiązania między miarami i ocenami potencjałów.....	361
8.3.1. Powiązania między potencjałami ekosystemów do dostarczania świadczeń ekosystemowych.....	361
8.3.1.1. Powiązania między potencjałami na podstawie oceny eksperckiej (ekosystemy w wąskim ujęciu).....	361
8.3.1.2. Powiązania między potencjałami na podstawie oceny społecznej (ekosystemy według zmodyfikowanej klasyfikacji MAES).....	366
8.3.2. Powiązania między potencjałami heterogenicznych jednostek przestrzennych do dostarczania świadczeń.....	369
8.3.2.1. Krajobraz jako jednostka odniesienia.....	369
8.3.2.2. Obwód łowiecki jako jednostka odniesienia.....	374
8.3.3. Grupy (wiązki) świadczeń i ich uwarunkowania.....	379
8.4. Porównanie przestrzennych jednostek odniesienia pod względem potencjałów do dostarczania świadczeń.....	381
8.4.1. Powiązania między ekosystemami.....	381
8.4.1.1. Powiązania między ekosystemami na podstawie eksperckiej oceny potencjału.....	381
8.4.1.2. Powiązania między ekosystemami na podstawie społecznej oceny potencjału.....	383
8.4.2. Powiązania między heterogenicznymi jednostkami przestrzennymi.....	385
8.4.2.1. Powiązania między krajobrazami.....	385
8.4.2.2. Powiązania między obwodami łowieckimi.....	388
9. RZECZYWISTE WYKORZYSTANIE ŚWIADCZEŃ I ICH WPŁYW NA OCENĘ POTENCJAŁÓW.....	391
9.1. Rzeczywiste wykorzystanie.....	391
9.1.1. Wykorzystanie świadczeń deklarowane w formule otwartej.....	391
9.1.2. Wykorzystanie świadczeń deklarowane w formule zamkniętej.....	395
9.1.3. Porównanie deklarowanego wykorzystania w formule otwartej i zamkniętej.....	398
9.2. Wpływ cech indywidualnych i częstotliwości korzystania ze świadczeń na ocenę potencjału ekosystemów.....	399
9.2.1. Wpływ cech indywidualnych na ocenę potencjału ekosystemów.....	399
9.2.2. Wpływ częstotliwości korzystania ze świadczeń na ocenę potencjału ekosystemów.....	401

9.3. Podsumowanie	404
10. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	405
SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY	410
BIBLIOGRAFIA	415
AKTY PRAWNE (układ tematyczno-chronologiczny)	438
SPIS RYCIN	441
SPIS TABEL	445
SUMMARY	449
LIST OF FIGURES	454
LIST OF TABLES	458
ZAŁĄCZNIK 1 – Ankieta „Korzystanie z dobrodziejstw przyrody”	462